

**Shivaji University,
KolhapurKamala
College, Kolhapur**
B.A. (Part -I) (Semester I) (CBCS) Examination
Oct/Nov 2022 Held in February 2023
Economics (Optional) (Paper No.: I) (Repeater) DSC-B3
Indian Economy
Sub.Code: 71230

Day and Date: Saturday, 25-2-2023

Total Marks: 50

Time: 8:00 to 10:00 a.m

Instructions: 1) All questions are compulsory.

2) Figures to the right indicate full marks.

- प्रश्न १) योग्य पर्याय निवडून खालील विधाने पूर्ण करा. १० गुण
- १) देशाकडे पुरेशी नसेल तर त्याचा विकास होणार नाही.
अ) भांडवल ब) तंत्रज्ञान क) साधनसामग्री ड) वरील सर्व
- २) भारतीय दारिद्र्याची संकल्पनायांनी मांडली.
अ) महात्मा गांधी ब) दादाभाई नौरोजी क) अमर्त्य सेन ड) यापैकी नाही.
- ३) भारत हाकटिबंधातील प्रदेश आहे.
अ) शीत ब) उष्ण क) यापैकी नाही ड) वरील सर्व
- ४)हेच लोकसंख्या वाढीचे कारण व परिणाम आहे.
अ) बेरोजगारी ब) दारिद्र्य क) निरक्षरता ड) वरील सर्व
- ५) भारताचा लोकसंख्यावाढीचा दर चीनपेक्षाआहे.
अ) कमी ब) जास्त क) मध्यम ड) यापैकी नाही
- ६) सध्या राज्याची लोकसंख्या सर्वात कमी आहे.
अ) उत्तर प्रदेश ब) गुजरात क) मेघालय ड) सिक्किम
- ७) भारतातील ग्रामीण भागामध्ये राहणाऱ्या लोकसंख्याचे प्रमाणआहे.
अ) जास्त ब) कमी क) मध्यम ड) वरील सर्व
- ८) एकाच वेळी सापेक्षतेने विकसित आणि मागासलेल्या राज्यांचे अस्तित्व म्हणजे.....होय.
अ) विभागीय असमतोल ब) श्रीमंती क) गरीबी ड) वरील सर्व
- ९) ज्या लोकांची उत्पादन क्षमता शून्य असते ती बेरोजगारी म्हणजेहोय .
अ) छुपी बेरोजगारी ब) ऐच्छिक बेरोजगारी क) हंगामी बेरोजगारी ड) वरील सर्व

१०)हे बेरोजगारी वाढीचे महत्वाचे कारण आहे

- अ) रोजगाराचा अभाव ब) कमी उत्पन्न क) लोकसंख्या वाढ ड) वरील सर्व

प्रश्न २) टिपा लिहा (कोणतेही चार)

२० गुण

- १) समावेशक वृद्धीचे निकष
- २) सापेक्ष दारिद्र्य व निरपेक्ष दारिद्र्य
- ३) शाश्वत विकास
- ४) भारतातील आर्थिक विषमतेची कारणे
- ५) भारतातील जन्मदर व मृत्युदराची कारणे
- ६) मानवी विकास निर्देशांकाचे मापन

प्रश्न ३) खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा.

१० गुण

- अ) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील संरचनात्मक बदलाची चर्चा करा.
किंवा
- ब) भारतातील बेरोजगारीचे कारणे स्पष्ट करा.

प्रश्न ४) अ) भारतीय लोकसंख्येची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

१० गुण

किंवा

- ब) विभागीय असंतुलन म्हणजे काय? त्याची कारणे कोणती?

